

КОГА МОЖЕМО НАЗВАТИ БОГОСЛОВОМ?

митрополит Павле (Јазиги)

www.pravoslovo.net

Желео бих да вам, као одговор на ово изазовно и тешко питање, испричам следећу причу. Три ученика солунске Богословије су посетила Свету Гору, желећи да сретну неког монаха. Пожелевши им добродошлицу, један монах их је упитао: „Ко сте ви?” Они одговорише: „Ми смо богослови.” Запањени монах их је поново упитао: „Знам да у Цркви постоје три богослова. Сада их има шест?”

Почињући наше излагање овом причом, питамо се ко су богослови? Каква је данас њихова улога? Због чега су они Цркви уопште потребни?

Првобитно значење речи теологија (θεολογία) подразумева говор о Богу. Постоје две врсте тог говора. Први је спољашњи, који обухвата све што се речима може исказати. Други је унутрашњи говор, односно човеково унутрашње искуство.

Значи, богословље нам омогућава богопознање на два начина. Први је прикупљање знања, а други је, који је циљ првог, властито искуство божанске силе и благодати. Управо то представља савршено познање божанске истине.

Ова реч (теологија) се користила још у пре хришћанском периоду. За Платона, теологија је означавала свако знање, које даје јасну слику о Богу у Његовом великом граду. По његовом мишљењу, овај термин се највише употребљавао у философији, али су се чак и неки песници, попут Хомера, називали богословима, јер су писали песме о Богу.

Добро је познато да је до периода појаве великих апологета хришћанске вере, Црква прилично суздржано и пажљиво користила речи „теологија” и „философија”. За св. Јустина Философа и Атинагору, ова реч је углавном имала посебно значење само у контексту хришћанске вере. Касније, појавом александријаца, обе наведене речи су се у хришћанству много више користиле.

Дакле, реч „теологија” није ограничена извесном научном методологијом богопознања, иако је некада то била. Теологија, међутим, има много шире значење. Може се дефинисати као начин прилажења и сједињења са Богом. Због тога многи Свети Оци теологију одређују као духовни опит (искуство). То нас, на пример, подсећа на св. Григорија Ниског, који је рекао да је „богослов човек од молитве”.

Св. Евагрије Понтијски дефинише хришћанство као „учење и веру у Господу нашем Исусу Христу, подељену на три дела. Први је делатни део; други, природни, а трећи богословски.” Под делатним, он подразумева

аскезу која очишћује душу; под природним, начин очишћења ума; а под богословским, истинско знање или истину.

Другим речима, делатни део се односи на етички живот; природни на научно, верско и методолошко знање; а богословски на унутрашње духовно искуство.

Јединственост и величина богословља лежи у томе да је оно једина опитна наука о нествореном бићу и нествореној благодати. То је наука која испитује оно што сама творевина не може.

Стога, тајна богословског опита и истинског богословског знања утемељена је на тајни божанске благодати, јер се богословље развија управо као резултат заједнице између мене (човека) и Њега (Бога).

Тропар преподобнима јасно говори о божанској науци и созерцању: „...постом, бденијем и молитвом, небеске дарове си примио.”

Ово је делатни, аскетски пут задобијања благодати, који омогућава човеку да види, позна Бога и созерцава Га, како се већ каже: „својим богоугодним делањем си созерцавао Бога (теорија)...”

Пост не подразумева само спољашње лишавање и одрицање од хране, већ првенствено подвиг очишћења тела и његовог преображења у сасуд Духа Светога. Бденија воде созерцању Божанске Речи и сабирању ума (нус). Коначно, смисао молитве и јесте да у срцу пробуди чежњу за Богом.

Ако је то теологија, шта онда ми, „богослови”, треба да будемо? Ако кажемо да је теологија само покушај сједињења са Богом, онда је богослов онај ко је сједињен са Њим или пре неко ко је искусан у таквој науци.

Када говоримо о сједињењу са Богом, у ствари мислимо на обожење, које је и циљ човековог живота. Обожење је природни резултат и плод делања човека, створеног по подобију Божијем. Обожење је његова чежња да увек буде подобан Богу.

Након пада и човековог неуспеха да се окрене Богу, Сам Бог се окренуо човеку, те се уместо Адамовог обожења догодило Христово оваплоћење.

Богочовек Христос није само пример, већ и почетак. Његов живот, васкрсење, вазнесење, итд, нису само Његова лична дела, већ дела која објављују нови свет и творевину. Богочовек Христос чини Цркву „небом” света или новим светом.

Па ко је онда богослов? Он је свештеник који преображава свет у Цркву. Другим речима, он је уметник уметности охристовљења света. Богослов је мудрац, који ствара хришћане Божије.

Богослови су људи који достојно прослављају оваплоћење Христа, Сина Божијег. То значи сведочити Бога у свету који Га се понекад сети, а понекад Га заборавља.

Богослов није учитељ вере, иако поучава друге.

Узор идеалног богослова је Пресвета Богородица, а после Ње, светитељи. Св. Дамаскин је био божанствена лира Духа Светога, која је у човеку оваплоћавала Реч Божију, подстичући га да у нашем свету живи као хришћанин.

Као богослови, треба да извршимо овај узвишени задатак у свету који изопачава човека, одвраћајући га од Бога, а не охристовљујући га.

Можда човек предак и јесте мајмун, а можда и није. То ништа не мења. За нас је важно да смисао човековог живота није да постане мајмун.

Прошлост остављамо науци. На нама је да се трудимо за будућност. Иако је та одговорност велика, стално се сећамо речи нашег Пастира *Не њлаши се, мало сѣаго*.

У то име ћемо сутра изнети Свети Путир, као несагориву купину. У то име ћемо стајати и молити се пред Светим Жртвеником, суочени са божанском светлошћу и славом, обучени у хаљине кротости, надајући се да ће благодат доћи и заоденути нас.

Ми смо пријатељи анђела и свих небеских војинстава. Ми смо служитељи храма, читаоци Књиге и књига, приврженици божанским мелодијама, тражитељи истинског знања и пажљиви слушаоци Речи Божије.

Немарност богослова пред истином се сматра великим непријатељством према овом призиву и позиву на пријатељство са Богом и јеванђељску проповед. Равнодушност значи расипање; оклевање - велики губитак, приврженост неваљалим стварима овога света - идолослужење, а неосетљивост за овај призив - тихо самоубиство.

За ношење ове одговорности, неопходна је духовна борба бдења, поста и молитве и то кроз напоран рад и богочежњу. То је начин задобијања божанске благодати и божанске мане која нас обожује и преображава.

На крају, задатак богослова је „преображење”, подражавање Богочовеку, благодатно обожење.

Богослови, свакога тренутка вапимо за Христом и благодаћу која нам помаже. Куцајмо, а Онај Ко стоји иза врата ће нам отворити.

Богослов је други Крститељ и Претеча Христов, који је светлост и јутарња звезда сваке људске душе. Уствари, богослов је огледало божанске светлости. Ако он не прими ту светлост, не може је ни имати у себи.

Богослов је онај ко из речи и са листова књига испија воду коју је испио Самарјанин, тако да реке воде живе теку од њега до његове браће и сестара у Христу.

Богослов је син храма и вечног богослужења. У својим славословљима, он постаје део вечне Литургије у којој почива Сам Бог.

Богослов је рођен осмога дана. Он не жели да побегне од овога живота, већ чезне да у ово земаљско доба открије време Царства небеског.

„Ово је време ревновања за Бога.” Овај благословени стих има још један облик: „Ово је време Божијег делања” у нама и кроз нас.

Ово је време борбе. Ово је благословено време. Благословен је онај који долази у Име Господње.

Амин.

Превод с енглеског:
Катарина Олимпић
Милица Болић[©]
www.pravoslovo.net